

Expunere de motive

Propunere legislativă pentru modificarea Articolului 168 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10 ianuarie 2011, cu modificările și completările ulterioare

Actuala propunere legislativă are drept obiectiv aducerea unor clarificări privitoare la dispozițiile legale actuale atât pentru prezervarea tezelor de doctorat, cât și pentru accesul publicului Bibliotecii Naționale a României la conținutul tezelor de doctorat. Actualmente, prin Legea nr. 111/1995 privind Depozitul Legal de documente, cu modificările ulterioare, se prevede obligativitatea transmiterii de către Ministerul Educației a câte unui exemplar din tezele de doctorat la Biblioteca Națională a României, pentru Fondul Intangibil, iar prin dispozițiile H.G. 134/2016 privind modificarea și completarea Codului studiilor universitare de doctorat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 681/2011, IOSUD-urile trimit un exemplar tipărit pentru consultare în sala de lectură a Bibliotecii Naționale a României. Din cauza actualelor reglementări au apărut disfuncționalități grave, care au condus în primul rând la o prejudiciere semnificativă a integralității patrimoniului național al tezelor de doctorat păstrat la Biblioteca Națională a României. În fapt, în condițiile în care, din 2016, Ministerul Educației a sistat trimiterea către Biblioteca Națională a României a exemplarului tipărit de Depozit Legal al tezelor de doctorat, exemplarele fiind trimise în anii 2017-2018 doar de către IOSUD-uri – în conformitate cu reglementările prevăzute în HG 134/2016, numărul tezelor depuse a scăzut cu 75% din numărul total al tezelor acreditate de Ministerul Educației, conform Ordinilor de acreditare; astfel, în anul 2017 au intrat 1150 de teze din aproximativ 4500 acreditate, comparativ cu alți ani, când procentajul de recuperare a titlurilor în Depozitul Legal se situează între 70-90% (4342 de teze în 2013, 5507 de teze în 2014). În plus, în condițiile actuale în care doar IOSUD-urile trimit exemplarul tipărit către Biblioteca Națională a României, aceasta se află în imposibilitatea de a-și îndeplini obligația legală de a emite acte de confirmare pentru Depozitul Legal de documente, recte Fondul Intangibil, întrucât actele de confirmare se întocmesc numai pentru tezele de doctorat transmise de Ministerul Educației în baza Legii 111/1995.

În lumina acestor date, considerăm că, prin H.G. 134/2016, nu s-a atins scopul avut în vedere la emiterea Hotărârii menționate și că soluționarea va fi posibilă doar prin reglementarea propusă, aceea ca Biblioteca Națională să primească, precum și un exemplar digital al tezei, din partea Ministerului Educației.

Potrivit Codului din 29 iunie 2011, actualizat în 2016 ca urmare a HG 134/2016, privind studiile universitare de doctorat, Art. 66, alin. (4), lit. f), *după acordarea titlului de doctor, în termen de maximum 30 de zile*, Ministerul Educației are obligația transmiterii către Biblioteca Națională a României a unui exemplar tipărit al tezei de doctorat.

Totodată, potrivit Legii Depozitului Legal nr. 111/1995, republicată, tezele de doctorat susținute și nepublicate intră în Fondurile Bibliotecii Naționale **într-un singur exemplar**, exclusiv în Fondul Intangibil. Astfel, în temeiul Legii nr. 111/1995, Biblioteca Națională a României este organizatoarea, la nivel național, a Depozitului Legal, care reprezintă Fondul

Intangibil al patrimoniului cultural național mobil. Potrivit art. 8, alin (4) al Legii 111/1995, „Tezele de doctorat se trimit, în câte un exemplar, la Biblioteca Națională a României, de către Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, și la Biblioteca Academiei Române, de către universitățile responsabile”. În continuare, la art. 15, lit. (h), același act normativ prevede că Biblioteca Națională a României „reține, prelucrează, depozitează și conservă, ca fond intangibil, câte un exemplar din documentele primite cu titlu de depozit legal și distribuie celelalte exemplare beneficiarilor prevăzuți la art. 7 și art. 8 – 10”.

Așadar, conform legislației actuale, Biblioteca Națională a României trebuie să primească **un exemplar al unei teze de doctorat**, prin Legea nr. 111/1995 privind Depozitul Legal de documente, care intră automat în **Fondul Intangibil**. Conform H.G. 134/2016 privind modificarea și completarea Codului studiilor universitare de doctorat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 681/2011, actualizată, Biblioteca Națională primește tot un singur exemplar tipărit al unei teze de doctorat, care poate fi accesat la cerere. Prin urmare, acest exemplar ar trebui să fie disponibil în colecțiile curente (accesibil în sălile de lectură). Unicul exemplar transmis de către IOSUD este insuficient pentru necesitățile de documentare ale publicului. Actualmente, Biblioteca Națională a României este nevoită, date fiind solicitările venite din partea publicului, să realizeze prin eforturi proprii exemplare-substitut în format digital, precum și fotocopii.

Biblioteca Națională a României deține în colecțiile sale 80541 de teze de doctorat, exemplare în format multigrafat, imprimat sau tipărit, cea mai veche lucrare datând din anul 1965. Dintre acestea, 63800 de titluri reprezintă fondul de teze de doctorat intrate în colecții din anul 1990 până în prezent. În proporție de aproximativ 30%, tezele de doctorat intrate în colecțiile Bibliotecii Naționale a României după anul 2013 sunt însoțite de varianta electronică (digitală).

Prin catalogul electronic – unde se regăsesc de altfel 62700 de înregistrări cu descrieri bibliografice ale tezelor de doctorat deținute – Biblioteca Națională a României pune la dispoziția publicului *in situ*, pe stații dedicate, copiile electronice pentru 3090 de teze, numărul acestora crescând constant.

Biblioteca Națională a României deține infrastructura necesară dezvoltării Depozitului electronic de teze de doctorat – sistemul integrat de bibliotecă și platforma de management a obiectelor digitale deținute de Biblioteca Națională a României sunt moderne și performante, dezvoltate în ORACLE (SGBD relațional, arhitectură server/client), asigurând interoperabilitatea datelor, partajarea resurselor și descrierea standardizată, conform formatelor internaționale în domeniu – , iar pentru alimentarea acestuia, reglementarea propusă constituie soluția cu cele mai mici costuri la nivelul întregului proces și cu cea mai eficientă optimizare a timpului în care informația ajunge la beneficiari, cu precădere la cei din sistemul educațional, aproximativ 70% dintre cei care solicită în mod constant teze de doctorat la Biblioteca Națională a României fiind studenți, masteranzi, doctoranzi, cercetători. Prin reglementarea obligativității depunerii și a unui exemplar digital, destinat publicului, în Biblioteca Națională a României, se realizează, de asemenea, economie în spațiile de depozitare, nemaifiind nevoie de un al doilea exemplar tipărit.

Printr-un anunț publicat pe data de 26 septembrie 2016, site-ul Bibliotecii Naționale a României anunța cititorii de apariția unor „Noi reguli privind consultarea tezelor de doctorat”, prin următorul text (din care cităm parțial): *„Pentru a asigura accesul la documentele aflate sub incidența Legii Depozitului Legal, nr. 111/1995, cu modificările ulterioare, constituite în Fond Intangibil, și sub incidența Legii nr. 8 din 14 martie 1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, dar și pentru a respecta Regulamentul pentru utilizatori, începând din 23 septembrie 2016, tezele de doctorat nepublicate pot fi consultate la Biblioteca Națională a României doar în format de copie-substituit (copii digitale sau fotocopii). Copiile-substituit vor fi realizate și puse la dispoziția utilizatorilor în sălile de lectură, în baza unei cereri adresate și aprobate de conducerea Bibliotecii Naționale a României. Începând cu 1 octombrie 2016, utilizatorii vor putea consulta, pe două stații de lucru, varianta electronică a aproximativ 2500 de teze de doctorat intrate în Fondul Intangibil, prin Depozit Legal, în ultimii ani, numărul acestora urmând să crească progresiv”*.

În practica actuală a Bibliotecii Naționale a României, cererile pentru realizarea unor „copii-substituit” se soluționează în ordinea depunerii cererilor, în limitele tehnice disponibile, fără posibilitatea estimării unor termene precise de realizare.

În același timp, trebuie avută în vedere și satisfacerea nevoilor de acces ale publicului la varianta electronică a tezelor de doctorat, Biblioteca Națională a României trebuind să poată pune la dispoziție, *la terminalele existente în sediul său*, varianta electronică a tezelor de doctorat. **Reglementările actuale nu prevăd obligativitatea transmiterii versiunii electronice a tezei de doctorat către Biblioteca Națională a României. Astfel, aceasta este nevoită să scaneze prin eforturi proprii tezele de doctorat pentru a le face accesibile.**

Semnalăm de asemenea faptul că prevederea propusă nu intră în contradicție cu prevederile Legii nr. 8/1996 privind Drepturile de autor și drepturile conexe, art. 12 și 13, care conferă autorului unei opere dreptul patrimonial exclusiv de a decide dacă, în ce mod și când va fi utilizată opera sa, precum și de a autoriza și interzice comunicarea sa publică. În privința tezei de doctorat, având în vedere importanța sa pentru cunoașterea științifică, normele derogatorii cuprinse în dispozițiile Legii Educației Naționale nr. 1/2011, ale Legii 111/1995 privind Depozitul Legal (dispozițiile deja citate) și ale Codului studiilor de doctorat prevăd caracterul public al documentului. Potrivit Legii 1/2011, art. 168, alin. (9) conform căreia *„Teza de doctorat este un document public. Aceasta se redactează și în format digital [...]. Teza de doctorat și anexele sale se publică pe un site administrat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, cu respectarea legislației în vigoare în domeniul drepturilor de autor”*. Precizăm că un asemenea site nu a fost realizat până la momentul de față. Potrivit Codului studiilor universitare de doctorat, Art. 66, alin. (4), lit. b), *„teza în format tipărit poate fi consultată la biblioteca universității sau, după caz, a Academiei Române cu cel puțin 20 de zile înainte de data fixată pentru susținerea publică. Lucrarea de doctorat rămâne document public la biblioteca universității sau, după caz, a Academiei Române”*; iar potrivit lit. (f), *„după acordarea titlului de doctor, în termen de maximum 30 de zile IOSUD are obligația transmiterii unui exemplar tipărit al tezei de doctorat la Biblioteca Națională a României, unde poate fi accesat la cerere”*.

Asigurarea accesului la toate tezele de doctorat printr-un punct unic, atât în format print, cât și în format electronic, va facilita diseminarea lor către un public mai larg, proces esențial pentru cercetare. De asemenea, accesibilizarea rezultatelor cercetării este în interesul comunității academice pentru schimburile de informații și pentru consolidarea prestigiului științific.

În numele inițiatorilor

Senator Vlad Tudor Alexandrescu

Deputat Adrian Claudiu Prisnel

Lista susținătorilor Propunerii legislative pentru modificarea Articolului 168 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10 ianuarie 2011, cu modificările și completările ulterioare

Nr.	Parlamentar	Semnătură	Partid
1	PRISNEC ADRIAN-CLAUDIU		USR
2	VLAD SERGIU COSMIN		USR
3	ION STERIAN-CRISTIAN		USR
4	POP PABES TUDOR		USR
5	MOSTEANU LIVIU-IONEL		USR
6	BENGA TUDOR VLAD		USR
7	NASUI CLAUDIU		USR
8	PRONA CRISTINA - MĂGĂLINA		USR
9.	SILVIU BENELEAN		USR
10.	CRISTIAN SEIDLER		USR
11.	CATALIN DROLĂ		USR
12	Cristina-Jurascu		USR
13	BOTEZ MIHAI-CĂTĂLIN		USR
14	Dobroie Matei		USR
15	ZAINEA CORNEL		USR
16	Buloi Iulian		USR

Lista susținătorilor Propunerii legislative pentru modificarea Articolului 168 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10 ianuarie 2011, cu modificările și completările ulterioare

Nr.	Parlamentar	Semnătură	Partid
1	ALEXANDRESCU Vlad-Iulian		USR
2	ȘTEFĂ GEORGE EDWARD		USR
3	FĂLCOI Mădălin		USR
4	VIENIER MARIAN		USR
5	COLIBAN ALLEN		USR
6	DINICĂ SILVIA-MONICA		USR
7	LUPUȘ Ion		USR
8	DINU NICOLETA RAMONA		USR
9	RADU MIHAIL		USR
10	CRISTINA GHICA		USR
11	PRESADA FLORINA - BALU CA		USR
12	MIHAI GOTIU		USR